

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота
з корейської філології

на тему:

**КОРЕЙСЬКА ТОПОНІМІКА: СИНХРОНІЧНИЙ І ДІАХРОНІЧНИ
АСПЕКТИ**

Студентки групи Пкор 18-20
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми: Корейська мова і література та
переклад, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.066 Східні мови та літератури
(переклад включно), перша – корейська
Карпенко Анастасія Михайлівни

Науковий керівник: **к. філол. н., доц. Охріменко
Віталій Олександрович**

Національна шкала

Кількість балів

Оцінка ЄКТС

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1	6
ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ТОПОНІМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	6
1.1. Поняття топоніміки та її місце в лінгвістиці	6
1.2. Класифікація топонімів.....	7
1.3. Методи дослідження топонімів.....	9
1.4. Топоніміка у корейській мові	10
Висновки до 1 розділу	12
РОЗДІЛ 2	14
ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ КОРЕЙСЬКОЇ ТОПОНІМІЧНОЇ СИСТЕМИ. СУЧАСНА КОРЕЙСЬКА ТОПОНІМІЧНА СИСТЕМА	14
2.1. Використання ханджа (한자) та конфуціанства у корейській топоніміці	14
2.2. Топонімічні зміни в період японської окупації	23
Висновок до 2 розділу.....	25
ВИСНОВКИ.....	27
АНОТАЦІЯ	29
СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	30

ВСТУП

Топоніміка, як галузь ономастики, що займається вивченням географічних назв, їх походження, смислового значення, розвитку, сучасного стану, написання та вимови, є надзвичайно важливою складовою лінгвістичних досліджень. Географічні назви, або топоніми, відіграють не лише роль засобу просторової орієнтації, але й несуть у собі глибокий культурний, історичний та мовний зміст, відображаючи світогляд народу, який їх створив. Корейська топоніміка, зокрема, становить особливий інтерес для дослідників, адже на формування корейської топонімічної системи вплинула низка різноманітних факторів, як внутрішньомовних, так і екстралінгвістичних, серед яких історичні події, іноземні впливи та державна політика.

Актуальність дослідження корейської топоніміки зумовлена кількома факторами. По-перше, ця тема залишається недостатньо вивченою у вітчизняній лінгвістиці, що створює потребу в її ґрунтовному та всебічному аналізі. По-друге, комплексний аналіз корейських географічних назв у синхронічному та діяхронічному аспектах дозволить глибше зрозуміти особливості розвитку корейської мови та культури. По-третє, дослідження корейської топоніміки має практичне значення для таких сфер, як картографія, перекладознавство та міжкультурна комунікація, адже точне розуміння та передача географічних назв є запорукою ефективної взаємодії між представниками різних культур.

Мета цієї роботи полягає в здійсненні комплексного аналізу корейської топонімічної системи, дослідженні історичних змін та сучасних тенденцій розвитку. Для досягнення поставленої мети було визначено такі **завдання**:

– Розглянути теоретичні основи топонімічних досліджень, зокрема поняття топоніміки, класифікацію топонімів та методи їх дослідження, топоніміку у корейській мові, що дозволить створити міцне підґрунтя для подальшого аналізу корейських географічних назв.

– Простежити історію формування корейської топонімічної системи, включаючи вплив китайської мови та конфуціанства на корейську топоніміку,

топонімічні зміни в період японської окупації, що допоможе зрозуміти витоки та особливості розвитку корейських географічних назв.

– Проаналізувати сучасну корейську топонімічну систему, її структурно-семантичні особливості, що дасть змогу досягнути поточний стан та специфіку функціонування корейських топонімів.

Об'єктом дослідження в цій роботі є корейська топонімічна система як цілісне та багатогранне явище, що відображає мовні, культурні та історичні особливості корейського народу.

Предметом дослідження виступають структурно-семантичні особливості корейських топонімів, їх історичні зміни та сучасні тенденції розвитку, що дозволяє всебічно проаналізувати корейську топонімічну систему.

Матеріалом дослідження сталитопонімів корейської мови, дібраних з

Теоретичною базою дослідження слугували праці провідних вітчизняних і зарубіжних лінгвістів у галузі ономастики та топоніміки, зокрема ґрунтовні дослідження таких науковців, як Park Byeong Cherl, Kim Sun Bae, Ruy Je Hun та інших, які зробили значний внесок у вивчення корейських географічних назв. Їхні роботи дозволяють глибоко досягнути природу корейської топоніміки та створюють надійне підґрунтя для подальших наукових розвідок у цій царині.

У роботі використано **комплексну методику дослідження**, яка включає низку взаємодоповнюючих методів. Описовий метод було застосовано для характеристики та систематизації корейських топонімів, виявлення їх структурно-семантичних особливостей. Порівняльно-історичний метод дозволив простежити еволюцію корейської топонімічної системи, виявити зміни, що відбулися в процесі її розвитку. Структурно-семантичний метод використано для аналізу значення та будови корейських географічних назв. Статистичний метод було застосовано для кількісної обробки даних, виявлення частотності певних типів топонімів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше у вітчизняній лінгвістиці здійснено комплексний аналіз корейської топонімічної системи в синхронічному та діахронічному аспектах. У роботі виявлено структурно-семантичні особливості корейських топонімів, простежено історичні зміни та сучасні

тенденції розвитку корейської топоніміки, що дозволяє суттєво поглибити розуміння цього мовного явища та відкриває нові перспективи для подальших досліджень.

Практичне значення роботи визначається широкими можливостями застосування її результатів у різних сферах. Отримані дані можуть бути використані в курсах із загального мовознавства, лексикології, ономастики, сприяючи поглибленню знань студентів про особливості функціонування мовних одиниць. Результати дослідження також можуть знайти практичне застосування в перекладацькій практиці, допомагаючи забезпечити точність та адекватність передачі корейських географічних назв засобами інших мов. Крім того, робота може бути корисною для фахівців у галузі картографії, сприяючи уніфікації та стандартизації корейських топонімів на картах.

Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, анотації, списку використаних джерел, який налічує 13 позицій. Загальний обсяг роботи становить 31 сторінку, із них 29 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ТОПОНІМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

1.1. Поняття топоніміки та її місце в лінгвістиці

Топоніміка, як галузь ономастики, відіграє велику роль у суспільстві, адже завдяки вивченню походження, значення, розвитку, написання та вимови географічних назв, чим і займається топоніміка, дає зрозуміти як природна структура вплинула на розвиток суспільства та навпаки, як суспільство вплинуло на природне середовище. Тобто, топоніміка розглядає географічні назви, як вони утворились, що вплинуло на формування назви, особливості навколишнього середовища в місцевості, яке досліджують. Топоніміка походить від грецьких слів *τόπος* і *ὄνομα*, що означає місце та назву або ім'я. Поняття топоніміки розглядають, як інтегральну наукову дисципліну до якої входить інформація з таких галузей знань як: історія, лінгвістика та географія. Для позначення географічних найменувань, наприклад таких, як назви регіонів, населених пунктів і тому подібного, називають топонімом. (Беценко Т. П., 2019, с. 7)

В лінгвістиці має місце топоніміка, адже лінгвісти аналізують і досліджують зв'язок між різними типами географічних назв, встановлюють їх зв'язок з іншими об'єктами, спираючись на усю систему мови, в якій та чи інша місцевість знаходиться, адже назви, як і слова, підкоряються законами мови, а отже і підкоряються лінгвістичному вивченню. Без лінгвістичних методів дослідження не можна буде відслідкувати будову назви тому, що це вихідний та основний етап для мовних досліджень. (с. 17)

Лінгвісти досліджуючи географічну назву, спираються на історичний розвиток мови, здійснюють етимологічний аналіз, встановлюють відповідний зв'язок з мовою, виявляють різні мовні та діалектичні ареали і тому подібне. Таким чином, у вивченні різних об'єктів використовується: історична лінгвістика, що є обов'язковим функціоналом у аналізі будь-якої назви, місця, події, тому що відображає історію мови,

а у історії – мова лише має сліди, які відображені у окремих словах, що змінюються протягом певного часу, не маючи ліміту, які нерідко слугують єдиним доказом мовам, які вже давно зникли, але і також дають зрозуміти та відновити важливі граматичні, фонетичні та інші історичні факти; лінгвістична географія, що допомагає встановити окремі мовні сліди, які «розлетілись та оселились» на поверхні нашої планети, їх «кочування» на іншу територію та класифікувати окремі значення цих слів відповідно до місцевості; етимологія, що допоможе дізнатись про походження слів; ономастика – про появу та поширення власних назв. (Лабінська Галина, 2016, с.7; Гнатюк Олексій)

Вивчення топоніміки мовознавцями відкриває нові можливості у дослідженні етимології географічних назв, мовної системи та факторів, під якими виникли ці зміни. Також, аналіз топоніміки може вказати на те, як трансформуються соціальні, культурні і історичні події та відображаються їх в подальшому створенні назв.

1.2. Класифікація топонімів

На сьогоднішній день у топоніміці налічується кілька схем розподілу географічних назв за різними класами в залежності від класифікації. Класифікація географічної назви залежить від ознаки, котра визначає її особливості та вид.

Така класифікація у топоніміці достатньо обширна та поділена за категоріями об'єктів, а також розділена на підкатегорії цих об'єктів, що налічує: ороніми, гідроніми, ойконіми, антропоніми, хороніми, теоніми, дромоніми, урбаноніми, біоніми, потамоніми, лімноніми, гелоніми, фітоніми, зоотороніми, комоніми, полісоніми тощо. (Титаренко А. А., с. 141-143)

Ороніми, що від грецького ὄρος і в перекладі гора, належать до елементів рельєфу, тобто гір, гірських пагорбів та інше (Карпати, Холодна гора). Існують дрімоніми, що відповідають до назв лісів. До назв невеликих та великих незасалених об'єктів відносяться: мікротопонімами та макротопонімами. (Лабінська Галина, 2016, с.14-15; Беценко Т. П., 2019, с. 7)

Гідроніми належать до назв водяних об'єктів, наприклад як, озера, річки, водойми, затоки та інше (Чорне море, Дніпро, Каховське водосховище). Але для полегшення поділу гідроніми мають ще і підкатегорії: потамоніми – назви річок, лімноніми – назви озер, пелагоніми – назви морів, гелоніми – назви боліт. Є ще більш конкретизовані гідроніми наприклад як: фіордоніми – назви фіордів, флуменоніми – назви морських течій, портоніми – назви портів, інтерлувіоніми – назви морських проток. (с.14; с.7)

До ойокнімів, що походить від грецького слова οἶκος, переклад якого означає житло, логічно, що відноситься до назв населених пунктів, тобто міст, міст сільського типу, сіл і так далі (Барішівка, Червнівці, Українка). Як і в випадку гідронімів, ойокніми мають дві підкатегорії: комоніми – сільські поселення, полісоніми – міста, міські поселення. (с.14; с.7)

Біоніми, що відносять до назв представників органічного світу, теж поділяють на дві підкатегорії: фітоніми – представники флори, зоотопоніми – представники фауни. Титаренко А. А. «Принципи класифікації топонімів» с.143)

Антропоніми – географічні назви, які створені від власних імен людей (Наталка, Мартиненко). (с.143)

Хоронімами називають географічні назви об'єктів, що відносяться до територій: районів, адміністративних областей, країн (Чернігівська область, Україна). (Лабінська Галина «Топоніміка», 2016, с.15)

Теоніми – назви, які походять від божеств (Троян, Христос).

Дромоніми належать до назв шляхів сполучення, від грецького слова δρόμος – рух, шлях (Шлях із варягів у греки, Варязькі шляхи). (с.14)

Урбаноніми відносяться до географічних назв внутріміських об'єктів, з латинської urbanus – міський (проспект Перемоги, Межовий провулок). Також вирізняють і категорію ерготопонімів – назви, які отримують у зв'язку з розташуванням поблизу певного підприємства, заводу (Шахти, Заводське). (с.14-15)

Таким чином, ми можемо побачити, що класи на які поділені топоніми відображають вид чи середовище, особливості місцевості, тваринний і рослинний світ,

географічного об'єкту в місці, де воно розташоване. Але не тільки географічне середовище впливає на це, а і суспільно-історичні чинники.

1.3. Методи дослідження топонімів

Виділяють чотири основних методів дослідження у вивченні топонімів у традиційній лінгвістиці – етимологічний, історичний, типологічний, формантний.

Етимологічний і історичний метод вважають два взаємодоповнюючими методами дослідження топонімів. Ці два методи дають змогу виявити відповідність між топонімами та іншими класами лексики, а також прослідкувати генезис топонімів. Окрім цього, історичний метод дає змогу відслідкувати і знайти інформацію про культурно-історичну галузь, що стоїть за топонімічною лексикою. Також, етимологічний та історичний методи зберігають свою актуальність у вивченні топонімів, що надає велику значущість для лінгвістичних досліджень і в тому числі завдяки важливому матеріалу для таких галузей науки як, історія, географія, етнографія і культурологія, що отримується в ході цих методів дослідження.

Формантний метод направлений на дослідження топонімів, як аспектів лексичної системи, що має певну структуру, в якій складові частини відрізняються низкою специфічних характеристик. Крім того, формантний метод дослідження теж тісно пов'язаний з етимологічним і історичним методами, сенс якого полягає у виділенні в топонімічних назвах повторювальних елементів: топооснов, топоформант, а ще у відновленні внутрішньої форми яких розкриває їх споконвічну семантику. Формантний метод дає також можливість дізнатись час утворення назви, а етимологічний – визначити мову-джерело топоформант та семантику. (Музя Є. М., 2019)

Типологічний метод – метод дослідження, який спрямований на знаходження загальних ознак і зв'язку між мовами, а також на їхню класифікацію в залежності від ознак, які вони мають. Основний принцип типологічного методу – установлення

відмінності і подібності ознак. Здійснюється аналіз синхронічного стану незалежно від спорідненості та віддаленості. (Кравченко Н. К.)

Слід зазначити, що сучасні топонімічні дослідження без даних археології, географії, історії, палеонтології та інших, не мали б тої наукової інформації, необхідної для досліджень. (Лабінська, 2016, с.16)

1.4. Топоніміка у корейській мові

Корейська мова наділена багатою історією, тому і не дивно, що багато топонімів мають свої коріння з історичних подій, міфів, легенд та тому подібного.

Спираючись на історію Кореї до періоду Трьох Держав, корейці не мали особистої системи письма, і тоді вирішили використовувати для написання корейською мовою китайські ієрогліфи, що в Кореї отримало назву ханджа (한자). Китайські ієрогліфи, тобто ханджа, вони використовували їх на свій лад і модифікували під корейську фонетику. І тому, це відіграла велику роль в корейських топонімах і формулюванню їх. Навіть після створення королем Седжоном у 1443-у році хангиля – корейського алфавіту, літературна спілка людей визнавала лише ханджа як писемність, і не хотіла визнавати хангиль, а також безперервний обмін з Китаєм щодо політично-суспільної системи та культури мали вплив на збереження або навіть збільшення китайсько-корейських слів. (Yu, Choo, 2016)

Саме тому, давнє використання китайських ієрогліфів в корейському письмі залишила велику кількість лексики в корейській мові з їх походженням, зокрема власні іменники, як топоніми та власні імена, а також загальні іменники та прикметники. А також через прийняття конфуціанства, даосизму і буддизму, створило багато топонімів, які відображали ці релігійні напрямки змінили існуючі місцеві топоніми. (Kim, 2012)

Крім того, у період окупації Кореї Японією, Корея була двомовним середовищем, у повсякденному спілкуванні використовувалися як японська, так і корейська. Через те, що японська влада хотіла змінити корейську культуру, мову на користь японської, влаштовувала політичні заходи з метою асиміляції, наприклад

перейменовувала корейські міста під японській маневр. На той час, багато географічних назв зазнало змін як от, «Корея» було перейменоване на «Чосон» та інші. Авжеж, після звільнення від японської окупації більшість міст змінили на минулі назви або навіть на нові, але залишились і не змінені. Тож, японська окупація суттєво вплинула на зміну старих та створення нових корейських топонімів. (Kim, Chin, Tak & Kwak, 2023)

Найдавнішим джерелом, що дозволяє досліджувати топоніми у Кореї є «Історія Трьох Держав» («삼국사기») – історичний літопис Трьох Держав Кореї. Написано цей історичний літопис було китайськими ієрогліфами – ханджа, туди входили географічні описи восьми провінцій Кореї, географію Кореї, культурна географія Кореї і так далі. Корейські топоніми написані хангилом – корейською абеткою, вперше з’явилися в «Географічні матеріали Чосона» («조선지리지»). (Park Byeong-Cherl, 2012)

Спираючись на структурно-семантичні особливості корейські топоніми можна розглядати з різних точок і поділити їх на такі категорії:

- Історичні та культурні чинники. Топоніми можуть походити або мати історичне чи культурне значення пов’язане з релігією, історією, традиціями і так далі, яке буде відображатися в їхньому складі;
- Морфологічна структура. Корейські топоніми можуть складатися з двох чи більше морфем і мати значення слів, які вказують на природне середовище, географічне розташування, положення. Наприклад, можуть мати такі слова: «струмок», «гора», «захід», «схід» тощо;
- Семантичні аспекти. Як корейські топоніми видозмінювались, які лексичні значення мали: буквальні чи метафоричні та встановлення цих взаємозв’язків.

Ми можемо побачити, що у різні періоди історичних подій, топоніми, зароджувались під впливом різних чинників таких як соціальні, політичні, культурні. Крім того, топоніми відображають багатшаровий характер місцевих назв та їх важливий вплив.

Висновки до 1 розділу

Топоніміка відіграє велику роль у суспільстві, вивчаючи походження, значення, розвитку, написання та вимови географічних назв, що дає зрозуміти як природна структура вплинула на розвиток суспільства та навпаки, як суспільство вплинуло на природне середовище.

Топоніміка розглядає створення географічних назв, які фактори вплинули на формування назви, особливості навколишнього середовища в місцевості, яке досліджують. Для позначення географічних найменувань, наприклад таких, як назви регіонів, населених пунктів і тому подібного, називають топонімом.

Топоніміка важлива галузь мовознавства, адже назви, як і слова, підкоряються законами мови, а отже і підкоряються лінгвістичному вивченню. Без лінгвістичних методів дослідження не можна буде відслідкувати будову назви тому що, це вихідний та основний етап для мовних досліджень.

Досліджуючи географічну назву, лінгвісти спираються на історичний розвиток мови, здійснюють етимологічний аналіз, встановлюють відповідний зв'язок з мовою, виявляють різні мовні і тому подібне. Аналізуючи географічні назви можна дізнатися як трансформуються соціальні, культурні і історичні події та відображаються їх в подальшому створенні назв.

Зараз топоніміка має великий спектр схем розподілу географічних назв за різними класами в залежності від класифікації, а її класифікація залежить від ознаки, котра визначає її особливості та вид. Вона достатньо обширна та розділена на різні категорії. В такий спосіб легше виокремлювати топоніми та вивчати їх згідно їхньому походженню.

Крім того, налічують чотири основних методів дослідження – етимологічний, історичний, типологічний, формантний для розуміння значення, походження, еволюції. Ці методи дозволяють прослідкувати походження (історичні джерела), географічні особливості, культурні і мовні аспекти та їх вплив і тому подібне.

Топоніми походять з різних періодів історії Кореї, починаючи з періоду Трьох держав, адже вперше в цей період з'явилося джерело, де прописано географічні описи,

японської окупації тощо. І у різні проміжки часу, формувались та створювались під різними чинниками, такими як, політичні, культурні, соціальні. Таким чином, вивчення топонімів дає нам розуміння історії – розкриття минулих аспектів життя, географії, природних ресурсів, культури та соціальних чинників.

РОЗДІЛ 2

ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ КОРЕЙСЬКОЇ ТОПОНІМІЧНОЇ СИСТЕМИ. СУЧАСНА КОРЕЙСЬКА ТОПОНІМІЧНА СИСТЕМА

2.1. Використання ханджа (한자) та конфуціанства у корейській топоніміці

До винайдення корейського письма хангиля королем Седжоном у 1443-у році, в корейській мові не було писемності, саме через це, а також через обміни з Китаєм з приводу політичних, суспільних систем, у період Трьох Держав корейці почали використовувати китайські ієрогліфи, відомі як ханджа для передачі мовлення на папір.

Довге використання ханджа у корейській писемності призвело до появи великої кількості лексики китайського походження, зокрема топонімів, а також перейняло культурні чинники, які відображали конфуціанську (неоконфуціанську) ідеологію у топонімів, змінивши попередні та буддистки топоніми.

2.1.1. Використання ханджа(핑잉). Без використання ханджа у географічних назвах і не тільки в них, можна легко сплутати значення слова, наприклад: слово 천, що налічує в собі різні значення і завдяки ханджа, ми можемо дізнатись про що саме йдеться в тексті, чи то про слово 천 (千) – тисяча, чи про 천 (川) – струмок, чи про 천 (天) – небо тощо. Саме через довге і широке використання китайських ієрогліфів, в корейських топонімах, можна побачити використання елементів ханджа в різних географічних назв.

З такими елементами як:

1. Використання ханджа в географічних назвах, що позначають положення об'єкта (ліс, гора, річка тощо) або в якому напрямку (південь, північ, захід чи схід) знаходиться об'єкт – сторони світу. Також, можуть

використовуватися такі ієрогліфи, як зверху (上), центр або середина (中), знизу (下), попереду (前), позаду (後);

2. Використання ханджа в географічних назвах, зазвичай в тих, які показують типологічний характер місця і відображають індивідуальну характеристику;
3. Використання ханджа в географічних назвах, які включають чотири основні норми, які представляють конфуціанські цінності. Це доброзичливість (仁), довіра (信), праведність (義), пристойність (禮), мудрість (智), вірність (忠), відданість (孝);
4. Використання ханджа в географічних назвах, які походять від видатних діячів, історичних подій та інших назв об'єктів на основі писемних пам'яток;
5. Використання ханджа в географічних назвах, які були створенні шляхом комбінування двох чи більше топонімів для уточнення нової назви.

Приклади використання ханджа у назвах з положенням об'єкту або сторонами світу:

- 남산 (南山) – назва, яка складається зі сторони світу 남쪽, 남 (南) – південь і з місця розташування об'єкта 산 (山) – гора, тобто «на південь від гори»;
- 한강 (漢江) – назва, яка складається з місця розташування 강 (江) – річка;
- 강남 (江南) – назва, яка складається з місця розташування об'єкта 강 (江) – річка і зі сторони світу 남쪽, тобто 남 (南) – південь, тобто «на південь від річки»;
- 성동 (城東) – назва, яка складається з місця розташування об'єкта біля фортеці 한양도성, тобто 성 (城) – фортеця і зі сторони світу 동 (東) – схід, тобто «на схід від фортеці»;

- 서해 (西海) – назва, яка складається зі сторони світу 서쪽, 서 (南) – захід і з місця розташування об'єкта 바다, 해 (海) – море, тобто «на захід від моря»;
- 동해 (東海) – назва, яка складається зі сторони світу 동쪽, 동 (東) – схід і з місця розташування об'єкта 바다, 해 (海) – море, тобто «на схід від моря»;
- 북촌 (北村) – назва, яка складається зі сторони світу 북쪽, 북 (北) – північ і з місця розташування об'єкта 촌 (村) – село, тобто «на північ від селища»;
- 중국 (中國) – назва, яка складається з напрямку 가운데, 중 (中) – середина і 국 (國) – держава.

Приклади використання ханджа в географічних назвах, які показують типологічний характер місця і відображають індивідуальну характеристику:

- 독산 (秃山) – назва, яка складається з 독 (秃) – гостра/лиса форма і 산 (山) – гора та передає значення «гола гора без дерев»;
- 관악산 (冠岳山) – назва, яка складається з 관 (冠) – капелюх, 악 (岳) – скеля і 산 (山) – гора та передає значення «скелі гори у формі капелюха»;
- 설악산 (雪岳山) – назва, яка складається з 설 (雪) – сніг, 악 (岳) – скеля і 산 (山) – гора та передає значення «скелі гори, що вкриті снігом»;
- 백두산 (白頭山) – назва, яка має подібне значення до 설악산 (雪岳山), але в цьому випадку – 백두 (白頭), що означає «біла голова», тобто «вершини гори, що вкриті білим снігом»;
- 불암산 (佛岩山) – назва, яка складається з 불 (佛) – Будда, 암 (岩) – камінь\скеля і 산 (山) – гора, що передає значення «скеля гори, що нагадує Будду»;
- 밤고개 (栗峴) – назва, яка складається з 밤 (栗) – каштан і 고개 (峴) – пагорб, що передає значення «пагорбу зі значною кількістю каштанових дерев»;

- 천왕봉 (天王峰) – назва, яка складається 천 (天) – небо або рай, 왕 (王) – король і 봉 (峰) – пік (найвища точка гірської вершини), що буквально дає нам значення «король небес», через те, що Чонванбон (천왕봉) є найвищою точкою гори Чірісан (지리산);
- 성삼재 (姓三재) – назва, яка складається з 성 (姓) – прізвище, 삼 (三) – три і 재 – гірський перевал/пагорб, що говорить нам про те, що таку назву пагорб отримав завдяки трьом людям, які там знаходились. Вважається, що таку назву отримали через те, що в період династії Махан, три генерали з різними прізвищами, стояли на її охороні.

Приклади використання ханджа в географічних назвах, які включають чотири норми, які представляють конфуціанські цінності:

- 충신동 (忠信洞) – назва, яка складається з 충 (忠) – вірність, 신 (信) – довіра і 동 (洞) – адміністративний-територіальний район або село;
- 효자동 (孝子洞) – назва, яка складається з 효 (孝) – відданість, 자 (子) – син і 동 (洞) – адміністративний-територіальний район або село. Ієрогліф 子 відповідає у цій назві за відомого сина-потомка династії Чосон – Пак Те Сона, чия могила розташована в цьому місці;
- 인의동 (仁義洞) – назва, яка складається з 인 (仁) – доброзичливість, 의 (義) – праведність і 동 (洞) – адміністративний-територіальний район або село;
- 예지동 (禮智洞) – назва, яка складається з 예 (禮) – пристойність, 지 (智) – мудрість і 동 (洞) – адміністративний-територіальний район або село;
- 인천 (仁川) – назва, яка складається з 인 (仁) – доброзичливість і 천 (川) – струмок або річка.

Приклади використання ханджа в географічних назвах, які походять від видатних діячів, історичних подій та інших назв об'єктів на основі писемних пам'яток:

- 위례 (慰禮) – місто, яке взяло свою назву від міста-фортеці, що належало до стародавнього королівства Пекче, розташованого в тій же самій місцевості;
- 세종 (世宗) – місто, яке взяло свою назву з одного найвидатніших королів в історії Кореї, короля Седжона;
- 절두산 (切頭山) – гора, яка взяла свою назву на згадку про християнське мучеництво, що відбулося у 19 столітті: 절 (切) – відрізати, а 두 (頭) – голова і 산 (山) – гора;
- 수원시 (水原市) – місто, яке було названо завдяки його багатим природним ресурсам, зокрема водою: 수 (水) – вода, 원 (原) – пагорб і 시 (市) – місто;
- 김포시 (金浦市) – місто, яке було названо на честь сім'ї Кім, яка допомагала у розвитку міста у минулому: 김 (金) – прізвище Кім, 포 (浦) – берег річки або лиман і 시 (市) – місто;
- 이천시 (利川市) – місто, назва якого походить від анекдоту за часів правління династії Корьо, коли король Корьо хотів перетнути річку Бокхачон в Інчоні для того, щоб підкорити імперію Хубекдже, він зіткнувся з труднощами через підйом води, але був безпечно переправлений місцевими і пізніше взяли назву з ідіоми «이섭대천 (利涉大川)», яка відображала цю місцевість і означала «перетин великої річки корисний»: 이 (利) – користь, 천 (川) – річка або струмок, 시 (市) – місто;
- 관산동 (官山洞) – адміністративний район, назва якого походить з ранньої династії Чосон, де знаходилося окружне управління Кояна та зупинялися урядовці поза межами регіону, тому у назві використовується ієрогліф 官, що означає «уряд» або «державна установа», а також 山 і 洞, що означає «гора» і «адміністративний-територіальний район» або «село»

- 명동 (明洞) – адміністративний район, назва якого походить з собору Мьондона, в якому зародився корейський католицизм. Це був дім Томаса Кім Бом У, де збиралась громада зародження католицизму – 명례방공동체.

Приклади використання ханджа в географічних назвах, які були створені шляхом комбінування двох чи більше топонімів для уточнення нової назви:

- 경상도 (慶尙道) – назва, яка з'явилась завдяки поєднанням двох найбільших міст регіону – Кьонджу (경주, 慶州) і Санджу (상주, 尙州), а також додаванням 도 (道), що означає «провінція».
- 충청도 (忠淸道) – назва, яка з'явилась завдяки поєднанням двох найбільших міст регіону – Чунджу (충주, 忠州) і Чонджу (청주, 淸州), а також додаванням 도 (道), що означає «провінція».
- 한남동 (漢南洞) – назва, яка з'явилась завдяки поєднанням річки Ханган (한강, 漢江) і гори Намсан (남산, 南山) а також додаванням 동 (洞), що означає «адміністративний-територіальний район» або «село»;
- 익선동 (益善洞) – назва, яка з'явилась завдяки поєднанням Ікдон (익동) – «익» і Джонсонбан (정선방) – «선», а також додаванням 동 (洞), що означає «адміністративний-територіальний район» або «село»;
- 창신동 (昌信洞) – назва, яка з'явилась завдяки поєднанням Ічанмьон (인창면) і Суншінмьон (승신면), а також додаванням 동 (洞), що означає «адміністративний-територіальний район» або «село». В той час коли Суншіндон (승신동) з'явився завдяки Суншінмьон (승신면) і Інчанмьон (인창면) та 동 (洞), що означає «адміністративний-територіальний район» або «село»;

Як вже зазначалось раніше, в теперішньому часі корейської мови важко обійтись без знань ханджа, адже існує велика кількість слів, які вимовляються і пишуться однаково тому, ієрогліфи – ханджа допомагають прояснити непорозуміння, які можуть виникнути у співбесідників. Прикладом цього є три райони Кореї розташовані в Сеулі, кожен з них пишеться хангилом 신사동 і звучить «Шінсадон»,

але мають вони різні ханджа: 沙洞, 新寺洞 та 新士洞. Ці ієрогліфи допомагають визначити точне місцезнаходження.

Ще одним прикладом є район 고사동, який походив від 고 (庫) – сховище і 사 (舍) – захисток, але звучав він так само, як і 고 (枯) та 사 (死), що в перекладі мало значення «сухий» і «смерть». Через це, люди вимагали змінити значення, адже воно було пов'язане з негативним значенням. У спосіб уникнути негативний значень та звуків, змінювали послідовність ханджа, переставляючи її містами. Прикладам цього є одиниця сільської місцевості – 죽이면 (竹二面), що звучить в перекладі буквально з корейської: «якщо я тебе вб'ю», через корейське слово «죽이다» – вбити. Тому пізніше назву було змінено на «이죽면», переставивши місцями два ієрогліфи.

Траплялось і таке, що змінювали ханджа з таким самим звучанням, але з іншим значенням для позитивного окрасу. Така ситуація трапилась з назвою 인왕산 (仁王山), яку змінили японці під час окупаційного періоду, додавши навмисно до значення «короля» (王) значення «японський» (日), що призвело до утворення «旺», яке звучало так само як і «王».

Крім того, як зазначалось раніше відповідний ієрогліф додається відповідно до кожної комбінації, яку можна поділити на 주 (州), 전 (田), 천 (川) і 산 (山).

1. 주 (州) в перекладі має значення «провінція», «село», а в давні часи мало значення «велике місто». Наприклад: 경주, 광주, 원주 тощо.
2. 전 (田) в перекладі має значення «поле», дослівно «оброблена ділянка землі», відноситься до місцевості з багатьма полями на рівній місцині. Наприклад: 대전 тощо.
3. 천 (川) в перекладі має значення «річка» або «струмок», відноситься до маленького містечка або села міського типу, через яке протікає річка чи струмок. Наприклад: 인천, 홍천 тощо.
4. 산 (山) в перекладі має значення «гора», відноситься до малих і середніх міст, навколо яких є гори. Наприклад: 부산, 울산 тощо.

2.1.2. Конфуціанство, як спосіб творення топонімів. Так як, Корея не мала своєї писемності і запозичила китайські ієрогліфи в Китаю для відтворення звуків на письмі, які в свою чергу відображали конфуціанську ідеологію, а також була під впливом китайських політичних, культурних та соціальних чинників, не важко сказати, що це вплинуло і на топоніміку.

Конфуціанські топоніми створювались в основному елітою, які на той час займали високі позиції і мали владу, адже тільки вони, в загальному, вміли писати і читати ієрогліфи. Представники конфуціанської ідеології жорстоко критикували суперечності буддизму і наголошували на зміні буддизму на конфуціанство. Вони вважали, що буддизм спотворює природню красу своїми поглядами на неї, тому і не дивно, що багато топонімів піддались зміні. Більшість топонімів, які виникли під впливом конфуціанства, були в період пізнього періоду Чосон. Піддались зміні корінні назви сіл, що мали двох і більше літер на двох літерні конфуціанські назви, наприклад: 노송면 (魯城面) – місто, яке було створено завдяки трьом символам рідного міста Конфуція 魯城 (Лучень), 闕里 (Кюелі) та 尼丘 (Ні К'ю); 논골 – село, яке було змінено 魯恩里, де 魯 вказував на країну, де народився Конфуцій тощо.

Існує п'ять груп за якими можна поділити конфуціанські топоніми. Це:

1. Топоніми, які відносяться до П'яти постійних чеснот (五常) та Трьох класів (三綱);
2. Топоніми, які відносяться до конфуціанських понять;
3. Топоніми, які відносяться до класів і об'єктів конфуціанства;
4. Топоніми, які відносяться до конфуціанської приналежності;
5. Топоніми, які відносяться до давніх історичних місць, подій, писань Китаю.

Перша група топонімів, які відносяться до П'яти постійних чеснот (五常) та Трьох класів (三綱), це ті топоніми в яких є ієрогліфи пов'язані з П'ятьма постійними чеснотами, тобто 의 – праведність (義), 인 – доброзичливість (仁), 예 – пристойність (禮), 성 – щирість (誠) і 지 – мудрість (智) та з Трьох класів: 충 – відданість (忠), 신 – вірність (信) і 효 – синівська побожність (孝). Прикладами цього можуть бути:

- Юре (유래)/Юре (有禮) – святилище присвячене Конфуцію;
- Манголь (망골)/Хьогьо (孝橋) – пам'ятник про синівську побожність, присвячений дев'ятьом синам тощо.

Друга група топонімів, які відносяться до конфуціанських понять, містять такі ієрогліфи: 경 – благоговіння (敬), 덕 – чеснота (德), 성 – природа (性), 문 – письмо (文), 수기 – самовдосконалення (修己) та 학 – навчання (學). Прикладами таких топонімів:

- Дорімі (도리미)/Досан (道山) – конфуціанська академія;
- Мусвеголь (무쇠골)/Мусудон (無愁洞) – псевдонім відомого дослідника Конфуція тощо.

Третя група топонімів, які відносяться до класів і об'єктів конфуціанства, пов'язаних з конфуціанськими класами, рангами, посадами та державними установами.

Прикладами таких топонімів є:

- Йонмори (永慕里), що має значення «село вічного благочестя», де зберігається портрет відомого неоконфуціанського вченого;
- Севонрі (書院里), що має значення «село конфуціанської академії» тощо.

Четверта група топонімів, які відносяться до конфуціанської приналежності певних соціальних представників, що пов'язані з родинними зв'язками. Такі топоніми були названі на честь місцевих аристократів, які були головними у той період. Прикладами таких назв є:

- Сонсансори (宋山所里) – могили роду Сон Йонджін;
- Пакдокголь (朴독골) і Сондокголь (孫독골) – села, роду Пак Джунджу і роду Сон Мірян;
- Сончон (宋村) – село на честь сім'ї Сон Йонджін тощо.

П'ята група топонімів, які відносяться до давніх історичних місць, подій, писань і пам'яток Китаю, де зароджувалось конфуціанство, а також можуть бути взяті назви з конфуціанських прозових творів та віршів. Деякі з таких топонімів містять «화» (華)

та «중화» (中華), що означає цивілізацію спрямовану на Китай. Прикладами таких топонімів є:

- Сонджонсан (崇禎山) пішло від імені останнього імператора династії Мін у Китаї – Іцзон (毅宗);
- Кокбу (曲阜) пов'язане з місцем розташування конфуціанського монастиря Кокбу, яке має зв'язок з місцем народження Конфуція та втілює прагнення до народження мудреців тощо.

Ми можемо побачити, наскільки сильно конфуціанство вплинуло на створення, а також на зміну топонімів через свої моральні цінності, сприйняття світу та соціальні принципи.

2.2. Топонімічні зміни в період японської окупації

Під час японської окупації в Кореї топоніміка зазнала багато змін з боку японців, які хотіли викоренити корейську культуру і завдати японізації суспільства, змушуючи корейців приймати японські імена та прізвища, а в тому числі змінюючи міста, села, гори під японський говір. Змінювали географічні назви з позначенням чисел, напрямків в японському стилі, задля зручності колоніального правління, наприклад: Джунбумьон (중부면) і Джунмьон (중면), які були розташовані в центрі свого регіону. Навіть зараз, у вільній Кореї існують топоніми, які не змінились і вони до сих пір використовуються як ті, що і під час окупації, наприклад села і містечка у провінції Кьонгідо.

Почав японський уряд у 1914 році широкомасштабну зміну та перебудову адміністративних одиниць. Вони поєднували між собою райони, села. Прикладами цього є: район Інсадон (인사동), що зараз являється досить відомим районом Сеула, який виник від поєднання Кванінбан, складу 인 та Десадон зі складу 사; район Чаншіндон (창신동), який виник від поєднання Інчанмьон, складу 창 та Суншімьон,

складу 신; район, Суніндон (승인동), який виник від поєднання Суншінмьон, складу 송 та Інчанмьон, складу 인.

Змінювали і китайські ієрогліфи – ханджа у географічних назвах на однаковий звук, але різне значення. Частою зміною було додавання до значення «короля» (왕) – «王», значення «японський» – «日». Поєднання «旺» мало однакове звучання «왕» – король, але зображувало на той час «японського короля», показуючи корейському суспільству, що вони підкорюються японській владі. Приклади такої зміни можна побачити у назві 인왕산 – 仁旺山, 중왕산 – 中旺山, 가리왕산 – 加里旺山 і тому подібне. Після звільнення Кореї, Корейський комітет з географічних назв не визнавав ці зміни, але все одно прийняв рішення змінити назви на ті, які були до вторгнення Японії в Корею.

Всім нам відома гора Намсан (남산) раніше мала назву Мокмьонсан (목덕산), яке було дано на честь короля Теджо, що заснував династію Чосон. Біля гори Мокмьонсан було розташоване святилище Мокмок, зазвичай називали Куксалдан, що служило священним місцем для корейців. В святилищі Мокмок відбувалась молитви про захист і удачу для країни. Але в період японської окупації у 1925 році, японці почали будувати свою синтоїсте святилище, говорячи, що їх храм вищий за Мокмок, щоб принизити і знищувати корейську культуру та впровадити японську ідеологію і культуру. І тому, пізніше японці перенесли та змінили назву з Мокмьонсан на Намсан.

Провінція Кьонгідо зазнала найбільше змін у 1914 році Японією. Виявили, що 40% географічних назв було змінено. В основному змінювали назви шляхом злиття двох чи більше округів чи районів, наприклад: три райони Дунсочон (둔서촌), Толлодон (통로동) та Янхьоллі (양현리) були об'єднані в один – Сохьондон (서현동); змінювали назви використовуючи розташування, щоб орієнтуватися краще у місцевості. Були випадки коли змінювали назви китайськими ієрогліфами, наприклад: Шімгокдон (심곡동), об'єднавши географічні назви за династії Чосона, а також коли змінені топоніми спотворювали місцеві настрої, тому їх змінювали знову або

повертали назву назад, наприклад: Джуксангун (죽산군), який змінили на Ільджукмьон (일죽면) через те, що звучало як лайливе слово.

Зміна географічних назв впродовж колоніального періоду набула великого масштабу, що навіть дотепер, більшість сіл і міст в провінції Кьонгідо і не тільки в цій провінції, мають назви японського втручання, хоча їх і намагаються змінити.

Висновок до 2 розділу

В практичній частині дослідження корейської топоніміки ми зробили висновки, наскільки сильно китайські ієрогліфи – ханджа вкоренились у корейську писемність ще з часів Трьох Держав, як це повипливало та що перейняло від культури Китаю, в тому числі і конфуціанства, що змінилось у топонімах під час японської окупації та які важливі чинники є для розрізнення топонімів у корейській мові.

Використання ханджа як і корейській писемності, так і у топоніміці грає важливу роль, адже як без нього важко точно сказати про яке значення йде мова і легко сплутати з іншим значенням.

Ми побачили з якими елементами ханджа використовується в різних географічних назвах та дослідили географічні назви пов'язані з ними, це: ханджа, що вказують на сторону світу та географічне положення об'єкта; ханджа, що включають конфуціанські цінності; ханджа, що походять від відомих діячів, родій, пам'яток; ханджа, що створена шляхом поєднання двох і більше топонімів.

Ми дослідили випадки коли топоніми мали негативні значення, звуки і як їх змінювали для уникнення цих аспектів.

Крім того, були випадки коли ханджа замінювали у топонімах на таке ж саме звучання, але іншим ієрогліфом для знищення негативного окрасу у назві.

Також, дослідили комбінації, які в основному додаються до більшості географічних назв таких як: гора, ріка, поле, місто.

Провели дослідження впливу та змін, яких зазнавала топоніміка в Кореї через конфуціанську ідеологію та які класи, поняття, приналежності входили до таких змін.

І як в час японської окупації змінювались та спотворювались корейські географічні назви, яких змін вони зазнавали та як утворювались нові.

Отже, дослідження топоніміки в корейській мові дає краще зрозуміти культуру, історію та особливості географічних назв. Вивчення топоніміки може стати корисним у вивченні мови, географічних дослідженнях, історії Кореї, розширенні світогляду, а також дає розуміти культурні відмінності суспільства.

ВИСНОВКИ

У ході дослідження «Корейська топоніміка: синхронічний та діяхронічний аспекти» було розглянуто корейську топоніміку у різних її історичних аспектах. Метою дослідження було в аналізі топонімічної системи, виявленні її особливостей, змін та впливу.

У результаті дослідження виявлено, що топоніміка відіграє важливу роль у вивченні мови, її структури та етимології; знань історії певного регіону та традицій; знань географічних об'єктів та їх особливостей; розумінню культурних цінностей. Топоніми корейської мови можуть відображати релігійні, історичні, політичні та соціальні особливості.

Варто зазначити, що досліджуючи корейську топоніміку слід звертати увагу на всі фактори, які вплинули на створення географічної назви, адже особливості природнього середовища, структури, рельєфу, історії допомагають більш точно і якісно відслідкувати та пояснити створення назви. А також, досліджуючи назву, шукати значення ханджа, яке дасть більш точний напрямок пошуку створення топонімів.

Було проаналізовано, як китайські ієрогліфи – ханджа використовувались та впливали на створення топонімів, і яку важливість вони мають у визначенні інформації про географічні особливості місцевості, історії та культури; аналізували, які основні принципи поєднання ієрогліфів та їх причин. Також, як завдяки ханджа змінювали негативні значення і звучання на більш позитивні.

Крім цього, було проаналізовано топоніміку, яка піддалась впливу зі сторони аристократів, які були націлені на конфуціанство. Розглядали її методи творення, яким змінам вона піддалась та що брали до уваги при зміні минулих назв. В тому числі, було розглянуто топонімічні зміни під час японської окупації та які методи вони застосовували і на що це вплинуло.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновки, що топоніміка відіграє важливу роль у різних галузях науки, як у географії, так і в лінгвістиці. Також є важливою складовою мовних, географічних, історичних досліджень. У майбутньому рекомендується провести більш детальне дослідження з точки зору семантики, структурних особливостей тощо. Це може допомогти отримати більш точні та глибші розуміння топоніміки та її розвитку.

АНОТАЦІЯ

본 학기 논문은 공시적 측면과 통시적 측면에서 한국어 지명학 연구에 전념한다. 본 연구의 목적은 지명 연구의 이론적 기초, 특히 지명의 분류, 연구 방법, 일제강점기 지명의 변화, 유교의 영향과 한자의 사용 등을 고찰하는 것이다.

1 장에서는 지명의 일반적인 개념과 언어학적 위치를 살펴보고, 지명의 분류, 한국어 지명, 지명 연구 방법을 살펴본다.

2 장에서는 유교의 영향과 한자의 지명 활용을 분석하고, 일제강점기 지명이 어떻게 변화했는지를 분석하였다.

다양한 지명에 한자가 어떤 요소로 사용되는지 알아보고, 이와 관련된 지명을 조사해 보았다. 유교 이념으로 인해 지명이 한국에 미친 영향과 변화, 그리고 그러한 변화에 어떤 계층, 개념, 소속이 포함되었는지 연구했다. 그리고 일제강점기 한국 지명은 어떻게 변천 왜곡됐고, 어떤 변화를 겪었으며, 새로운 지명은 어떻게 형성됐는지 알아본다.

이 작업은 지명의 유래를 보다 정확하게 이해하는 데 도움이 되므로 과학적, 실용적으로 중요합니다.

СПИСКИ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Беценко Т. П. *Вступ до топоніміки: Навчальний посібник*. Суми: 2019

Гнатюк Олексій 2010 *Топоніми як дзеркало суспільно-географічного ландшафту*.

Відновлено з <http://www.geograf.com.ua/blogs/entry/toponimi-yak-dzerkalo-suspilno-geografichnogo-landshaftu>

Лабінська Галина *Топоніміка: Навчальний посібник* Львів: 2016

Музя Є. М. (2019) *Топонімічна лексика та методи її лінгвістичного вивчення*.

Відновлено з <http://rgnotes.onu.edu.ua/article/view/186248>

Титаренко А. А. *Принципи класифікації топонімів*. Відновлено з <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/02/Tytarenko-A.-Principles-of-classification-of-toponyms.pdf>

Choi Eun Kyu, Kim Min Ae, Kim Sang Hee, Min Jung Won and Oh Mi Nam (2022) *Useful Hanja for Learners of Korean*.

Kim Hyosook, Chin Silo, Tak Jinyoung and Kwak Eun Joo (2023) *The Transliteration of Korean Place Names in Colonial Times: Unveiling the Strategies of Japanese Imperialism*. Academia Koreana, Keimyung University.

Kim Sun Bae (2012) *The Confucian Transformation of Toponyms and the Coexistence of Contested Toponyms in Korea*. Retrieved from <https://www.ekoreajournal.net/2012.pdf>

Park Byeong Cherl (2012) *The Development and Regional Distribution of Korean Toponymic Back Morphemes: With a Focus on Gogae-Related Toponyms*. Retrieved from <https://accesson.kr/kj/assets/pdf/8284/journal-52-1-47.pdf>

Ruy Je Hun (2012) *A Cultural History of Korean Toponyms*. Retrieved from <https://accesson.kr/kj/assets/pdf/8283/journal-52-1-11.pdf>

Ruy Je Hun (2012) *Postcolonial Urbanization and the Changes of Vernacular Toponyms around Bupyeong-gu, Incheon: A Critical Perspective*. Retrieved from <https://accesson.kr/kj/assets/pdf/8287/journal-52-1-140.pdf>

Sungjae Choo (2016) *The use of Hanja (Chinese characters) in Korean toponyms: Practices and issues*. Retrieved from <https://onomajournal.org/wp-content/uploads/2019/09/Onoma-51-02.-Choo-final-25.08.2019.pdf>

이호준 (2020) 일제시대 ‘창지개명’ 수두룩... 道 ‘우리 이름 되찾기’ Retrieved from <https://www.kyeonggi.com/article/202001161109948>
[한국민족문화대백과사전 \(aks.ac.kr\)](http://aks.ac.kr)